

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie zoogdieren

Hamster

Onderfamilie Cricetinae

Hamsters zijn kleine knaagdiertjes die er met hun bolle wangen, zachte vachtjes en korte pootjes erg aibaar uitzien en vrij tam kunnen worden. Hamsters slapen overdag, zeker de Syrische hamsters, en kunnen bijten als ze wakker gemaakt worden. Voor kinderen kan dat minder leuk zijn: als zij gaan slapen, wordt de hamster net actief! Voor wie zelf overdag weg is, kan dit juist goed uitkomen.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de hamster het huisdier is dat u zoekt.

Algemeen

De hamster is een knaagdier dat 's nachts en in de schemering actief is. Hamsters worden veel als huisdier gehouden, mede door hun handzame formaat. Hoewel kinderen vaak dol zijn op dit diertje, zijn hamsters eigenlijk niet geschikt voor kleine kinderen omdat ze overdag slapen en dan niet gestoord willen worden. Dat kan voor het kind erg teleurstellend zijn. Bovendien zijn hamsters tere diertjes, ze zijn niet 'knuffelproof'. Voor mensen die overdag niet thuis zijn, kan het juist handig zijn dat de hamster 's avonds pas actief wordt.

De Syrische hamster ('goudhamster') en de Chinese dwerghamster leven solitair en kunnen absoluut niet samen met soortgenoten worden gehouden. Ook de andere dwerghamsters kunnen het beste in hun eentje gehouden worden, omdat samenleven vaak niet goed gaat. Hamsters worden tussen de twee en drie jaar oud.

Verschillende varianten

Er bestaan zo'n twintig verschillende hamstersoorten. Hamsters die in Nederland gehouden worden als huisdier zijn de Syrische hamster (*Mesocricetus auratus*) en een aantal dwerghamstersoorten: de Russische dwerghamster (*Phodopus sungorus*), de Campbelli dwerghamster (*Phodopus campbelli*), de Roborovski dwerghamster (*Phodopus roborovskii*) en de Chinese dwerghamster (*Cricetulus griseus*, ook bekend als *Cricetulus barabensis griseus*). De Russische, Campbelli- en Roborovski dwerghamsters zijn kortstaartdwerghamsters. Ze hebben dus een kort staartje. De Chinese dwerghamster is een langstaartdwerghamster.

De verschillende hamstersoorten komen voor in verschillende kleuren en vachtstructuren. Vooral bij de Syrische hamster is er veel variatie. Zo zijn er gladharige hamsters, maar ook dieren met lang haar of een rex-vacht (gekrulde vacht). Syrische hamsters met een goudkleurige vacht (wildkleur) heten goudhamsters, maar de Syrische hamster komt ook voor in andere kleuren.

Syrische hamsters zijn een stuk groter dan dwerghamsters. Ze zijn ongeveer 12 tot 16 centimeter lang en wegen zo'n 130 tot 200 gram. De vrouwtjes zijn wat groter dan de mannetjes. Van de dwerghamsters is de Roborovski de kleinste met zo'n 4 tot 8 centimeter en een gewicht van maar 25 tot 45 gram. De Russische dwerghamster is ongeveer 7 tot 8 centimeter lang, de Campbelli en de Chinese dwerghamster 9 tot 12 centimeter. Deze drie wegen allen zo'n 40 tot 60 gram.

Van nature

Hamsters zijn schemer- en nachtdieren. Overdag slapen ze graag en laten ze zich niet veel zien. De Russische dwerghamster vormt een uitzondering op de regel, die is ook wel overdag actief. Syrische hamsters en langstaart dwerghamsters zijn vrij goede klimmers, maar de kortstaartdwerghamster soorten leven vooral op de grond.

Een hamster kan hamsteren, dat wil zeggen dat het dier eten verzamelt in twee grote wangzakken en dit vervolgens meeneemt naar het hol.

In de natuur houden Syrische hamsters een winterslaap. Dit gebeurt echter doorgaans pas als de temperatuur onder de tien graden Celsius blijft, wat in onze huiskamers niet voorkomt. Het is niet nodig voor de gezondheid van de hamster om een winterslaap te houden. Een hamster in winterslaap ligt half opgerold met de voorpootjes vooruit en voelt koel, maar wel zacht, aan. Is uw hamster toch in winterslaap gegaan en wilt u hem er uit halen, warm hem dan langzaam op.

Huisvesting

Hamsters hebben voldoende ruimte nodig zodat ze genoeg beweging krijgen. De minimale afmeting voor een hamsterverblijf is 70 x 50 centimeter. Voor Syrische hamsters is groter nog beter, bijvoorbeeld 100 x 50 centimeter. Een verdieping is prettig zodat het oppervlak van de kooi wordt vergroot. Pas wel op dat er geen grote hoogteverschillen zijn waar de hamster diep kan vallen.

Hamsters kunnen gehouden worden in traliekooien, glazen verblijven (aquarium of terrarium) of eventueel in een zelfgebouwd verblijf. In alle gevallen is de diepte van de bak belangrijk omdat er een dikke laag bodemstrooisel in moet passen. Hamsters maken in de natuur een slaapkamer op zo'n 50 centimeter diepte en graven graag. Als hamsters hun natuurlijke graafgedrag niet kunnen vertonen is de kans op afwijkend gedrag, zoals traliebijten, groot. Een diepte van 40 tot 50 centimeter zou ideaal zijn, maar als dit niet gehaald kan worden geldt: hoe dieper, hoe beter. Houd een minimale strooiseldiepte aan van 15 centimeter voor dwerghamsters en 20 centimeter voor Syrische hamsters. Dit is het gemakkelijkste te realiseren in een glazen bak, maar er bestaan ook traliekooien met een speciale diepe onderbak. Let bij dwerghamsters in een traliekooi goed op dat de spijlen niet te ver uit elkaar staan in verband met ontsnappen. Ook belangrijk is dat er in het verblijf een goede ventilatie maar geen tocht is, en dat het materiaal bestand is tegen knagen.

In het hamsterverblijf is per dier minimaal één donkere schuilplaats noodzakelijk, waarin de hamster kan slapen. Hiervoor zijn speciale hamsterhuisjes te koop. Let er bij het houden van een Syrische hamster op dat huisjes en ook andere speelmaterialen groot genoeg zijn, ook als het dier is uitgegroeid. In de natuur maken hamsters vaak gangenstelsels met meerdere kamers. Het is daarom fijn als hun slaaphuisje ook meerdere vertrekken heeft. Bovendien is het handig als het dak geopend kan worden zodat u kunt controleren of de hamster geen voedsel heeft opgeslagen dat kan bederven. Gebruik liever geen plastic huisjes omdat die splinteren als er aan geknaagd wordt. Pas ook op dat er bij houten huisjes geen lijm- of harsklodders of nietjes en andere scherpe onderdelen aan het huisje zitten.

Geschikte bodembedekkers voor hamsters zijn bijvoorbeeld materialen op basis van maïs, houtpulp, papier of hennep. U kunt ook houtkrullen (zaagsel) gebruiken, maar er zijn aanwijzingen dat houtkrullen van naaldhout slecht voor de gezondheid van de hamster kunnen zijn. Stofarme houtvezel van loofhout kan goed gemengd worden met hooi zodat de hamster er gangen in kan graven. Bij langharige hamsters zult u een bodembedekker moeten zoeken die niet te veel in het haar blijft hangen, zaagsel is dan niet geschikt. Zorg ervoor dat de bodembedekking goed absorbeert en stofvrij is.

Als nestmateriaal is onder andere hooi, toiletpapier of tissue geschikt. Gebruik géén synthetische of katoenen 'hamsterwatten', dat kan de wangzakken of de darmen van de hamster verstoppen en draden van het materiaal kunnen zijn pootjes afknellen. Vermijd ook stoffen die draden vormen omdat de pootjes daarin verstrikt raken.

De meeste hamstersoorten zijn zindelijk. Het is verstandig om in de hoek van de kooi waar de hamster zijn behoefte doet wat kattenbakvulling op de bodem te leggen. Zo is de toiletplaats gemakkelijk schoon te houden. Kies geen klompvormende korrels, deze kunnen bij inslikken verstopping veroorzaken.

Hamsters vinden het prettig om een zandbadje te kunnen nemen. Zet een zware, lage schaal met chinchillazand neer zodat ze er in kunnen rollen.

Hamsters hebben graag beweging. Als de hamsters niet kunnen ontsnappen en de omgeving veilig is, is het verstandig om ze van tijd tot tijd buiten de kooi de pootjes te laten strekken. Dat kan bijvoorbeeld in een speciale speelren, waarbij u er op moet letten dat het dier er niet uit kan klimmen.

In het verblijf geeft een looprad de hamster de mogelijkheid om veel te bewegen. Kies altijd voor een gesloten looprad zonder spijlen en zonder standaard, zodat de hamster niet knel kan komen te zitten met bijvoorbeeld zijn poten of zijn kop. Zorg er ook voor dat het rad groot genoeg is zodat de hamster niet met een kromme rug loopt. Voor een Syrische hamster is een doorsnede van 27 tot 30 centimeter geschikt; dwerghamsters kunnen ook in een kleiner radje goed lopen. Als de hamster continu in het radje loopt, is het beter om het rad af en toe even weg te zetten zodat het dier zichzelf niet uitput.

Speelhuisjes en verschillende soorten schuilhuisjes geven de hamster afwisseling. Vooral voor Syrische hamsters en Chinese dwerghamsters zijn ook wat uitdagendere klautermogelijkheden in de vorm van stronken en stenen (zonder scherpe punten) geschikt. Let er goed op dat alle zwaardere voorwerpen in het verblijf op de bodem van de bak rusten of op een plateau, waarbij het plateau op poten op de bodem van de bak moet staan. Als het dier gaat graven kunnen ze anders gaan schuiven of inzakken, wat gevaarlijk is voor de hamster.

Richt verder het verblijf in met tunnels, buizen en wisselend speelgoed zoals kartonnen doosjes, wc-rolletjes, ongeverfde houten speeltjes of nestmateriaal om mee te bouwen en te versnipperen. Dit houdt de hamster bezig. Ook kunt u stukjes droog voedsel verstoppen zodat de hamster dit zelf kan zoeken.

Voor Chinese dwerghamsters en Syrische hamsters geldt dat het solitair levende dieren zijn. In het wild zoeken ze hun soortgenootjes alleen op om te paren, en zodra de moeder haar jongen heeft grootgebracht, verlaten zij het nest om alleen verder te leven. Deze hamsters kunnen dus niet samen met soortgenoten in één verblijf worden gehouden, ze zijn dan agressief tegen elkaar. Dit begint in de puberteit: voor die tijd gaat het vaak nog goed. De vrouwtjes zijn het meest agressief.

Sommige hamstersoorten, zoals de Russische dwerghamster, Roborovski dwerghamster en Campbells dwerghamster leven van nature in kleine familiegroepjes van ouders en hun opgroeiende kinderen. Toch gaat het samenleven ook bij deze dwerghamsters in gevangenschap vaak niet goed. Vooral bij de Russische dwerghamster blijken de dieren vaak te gaan vechten, maar ook bij de Roborovski en Campbells dwerghamster kan ruzie voorkomen.

Soms lukt het om twee dieren een tijdje samen te houden die vanaf jonge leeftijd bij elkaar zijn, bijvoorbeeld twee dieren van gelijk geslacht uit hetzelfde nest. Ook dan komt het echter regelmatig voor dat ze, als ze wat ouder worden, alsnog plotseling ruzie krijgen. Daarbij kunnen flinke verwondingen ontstaan. Zelfs bij regelmatig controleren kan het zijn dat u te laat bent met ingrijpen. Grotere groepjes mannen bij elkaar gaat vaak fout. Het is daarom aan te raden de dieren alleen of eventueel als paartje van man en vrouw te houden. Zet in elk geval nooit zomaar een nieuwe hamster bij uw hamster in de kooi!

Paartjes van mannetje en vrouwtje kunnen doorgaans wel samen gehuisvest worden. Laat ze echter wel voorzichtig kennismaken en blijf erbij om te zien of het goed gaat. Ook moet het verblijf groot genoeg zijn, zodat het mannetje een eigen slaapplek heeft.

Heeft u eenmaal een paartje van man en vrouw dat goed met elkaar omgaat dan kunt u die het beste bij elkaar houden, omdat ze stress blijken te krijgen als een aan elkaar gehecht paartje gescheiden wordt. U moet dan wel zorgen dat er geen ongewenste jongen komen door het mannetje te laten castreren.

Heeft u toch meer dan één dier in uw verblijf, zorg dan voor een flinke kooi met meerdere slaaphuisjes en veel speelgoed dat u regelmatig afwisselt, zodat de dieren iets te doen hebben. Controleer regelmatig of de dieren geen wondjes hebben. Merkt u dat uw dwerghamsters ruzie maken, dan zult u hen uit elkaar moeten halen en in twee gescheiden kooien moeten huisvesten.

Houd er rekening mee dat een hamster 's nachts actief is en dan aardig herrie kan maken. Een plekje op de kinderkamer is daarom geen goed idee! Zoek een plek waar het overdag rustig is omdat de dieren dan slapen. Zet het verblijf niet in de directe zon, dat is snel te warm. Ook dichtbij een geluidsbox of televisie is niet prettig voor de hamster.

Verzorgen en hanteren

Hamsters kunnen bijten, maar doen dit niet vaak. Als een hamster bijt, is dit meestal omdat hij ziek is, ergens pijn heeft of omdat hij te hardhandig wordt opgepakt. Ook wanneer hamsters uit hun slaap gewekt worden, kunnen ze erg schrikken en dan bijten. Laat ze dus met rust als ze slapen.

Hamsters kunnen erg tam worden. Het is verstandig de hamster van jongs af aan regelmatig op te pakken en te aaien, zodat hij eraan went. Til het diertje altijd voorzichtig op door hem van voren of opzij rustig in uw handen te scheppen en laat hem in het kommetje van uw hand zitten. Een hamster kan het als bedreigend ervaren als u hem onverwachts van boven oppakt, en zal dan proberen te vluchten of bijten.

Hamsters zijn erg snel, let dus op dat ze niet uit de hand of van tafel springen. Vooral Roborovski dwerghamsters zijn razendsnel en moeilijk te vangen als ze ontsnappen! Laat ze daarom niet door kleine kinderen hanteren. Houd hamsters niet hoog boven de grond, laat ze niet op een tafel lopen en vervoer ze het liefst in een bakje.

Voor alle hamsters geldt dat ze klein en teer zijn, daarom is het zaak kinderen te leren dat ze er heel voorzichtig mee om moeten gaan. Blijf erbij als de kinderen een hamster willen oppakken. Een hamster is te klein en te teer om daadwerkelijk geknuffeld te worden.

Soms moeten de nagels van een hamster worden geknipt. Om te voorkomen dat u in het leven knipt, kunt u dit door de dierenarts laten doen, maar als u voorzichtig te werk gaat, kunt u het met een speciaal nageltangetje zelf doen.

Als u een langharige hamstersoort heeft, moet de vacht regelmatig (voorzichtig!) ontward en gekamd worden.

Natuurlijk moet u de kooi regelmatig schoonmaken. Vervang wekelijks een deel van het bodemmateriaal. Laat steeds een deel van het materiaal dat niet erg vies is, liggen zodat de kooi voor de hamster nog als 'thuis' ruikt. Haal ook nooit al het nestmateriaal uit het slaaphuisje in een keer weg. Als het nesthuisje schoongemaakt moet worden, bewaar dan een deel van het nestmateriaal zodat u dat er na afloop weer in terug kunt leggen. Maak regelmatig de overige inrichting zoals loopradje, zandbadje, drinkflesje en voerbakje schoon. Omdat hamsters voedsel in hun nest bewaren, moet u dit dagelijks even controleren. Verwijder voer dat kan bederven.

Voeding

Alle hamstersoorten hebben dierlijke eiwitten nodig om gezond te blijven. In de natuur eten ze bijvoorbeeld insecten om in deze behoefte te voorzien. In compleet hamstervoer zitten alle voedingsstoffen die een hamster nodig heeft. Het is beter om biks te voeren dan om gemengd voer te geven. Uit het gemengde voer snoept een hamster vaak de lekkere zaden en noten die erg vet zijn en weinig calcium bevatten. Hierdoor wordt het voer te eenzijdig en kan het dier bijvoorbeeld gaan lijden aan botontkalking.

De hoeveelheid biks is tien tot twaalf gram per dier per dag. Dit kan aangevuld worden met groenten of fruit, of bijvoorbeeld een heel klein stukje kaas of ei. Zorg er wel voor dat u de hamster niet overlaadt met extraatjes. Als u ziet dat het dier het speciale hamstervoer laat staan, krijgt hij teveel 'lekkers' en loopt u het risico dat hij belangrijke voedingsstoffen mist. Ook zou hij dan suikerziekte kunnen ontwikkelen.

Hamsters moeten kunnen knagen om hun tanden af te laten slijten. Geef daarom takken van bijvoorbeeld wilg en eventueel af en toe noten. Hamsters hebben onbepaald vers drinkwater nodig. Dit kunt u geven in een bakje of in een drinkflesje. Controleer bij een drinkflesje dagelijks of de drinknippel niet verstopt is geraakt.

Voortplanting

Het verschil tussen mannetjes en vrouwtjes is bij jonge hamsters te zien als u onder de staart kijkt. Bij vrouwtjes is de afstand tussen de anus en de plasopening veel kleiner dan bij mannetjes. Bij vrouwtjes is daar bovendien de vulva te zien, terwijl er bij mannen haar groeit tussen beide openingen. Bij volwassen hamsters is het geslachtsonderscheid gemakkelijker te maken: als u van bovenaf kijkt, ziet u dat vrouwtjes een afgerond achterwerk hebben. Dat van mannetjes loopt toe in een punt.

Hamsters zijn op een leeftijd van vier tot vijf weken al vruchtbaar (Roborovski's en Chinese dwerghamsters meestal iets later), maar als ze erg jong zijn, zijn ze nog niet in staat een nestje groot te brengen. Roborovski dwerghamsters planten zich in de natuur pas voort na hun eerste winter, maar inmiddels planten ze zich in gevangenschap ook wel voort zonder eerst een koudere periode te hebben doorgemaakt.

Zet nooit zomaar een mannetje en een vrouwtje bij elkaar, ze kunnen dan gaan vechten. Een hamstervrouwtje is eens per vier dagen bereid te paren. De draagtijd is afhankelijk van de soort: ongeveer 16 dagen bij de Syrische hamster, rond 18 dagen bij de Campbelli dwerghamster, zo'n 19 dagen bij de Russische dwerghamster en 21 dagen bij de Roborovski en de Chinese dwerghamster. Per keer worden er ongeveer vijf tot acht jongen geboren.

Pasgeboren hamsters zijn kaal en blind, en erg klein. Als de moeder zich bedreigd of niet op haar gemak voelt, bestaat de kans dat ze haar jongen doodt of opeet. Verstoor het nest de eerste twee weken daarom zo min mogelijk, raak de jongen niet onnodig aan en verschoon dan tijdelijk niet.

Als de jongen twee weken oud zijn, nemen ze al regelmatig een kijkje buiten het nest. Op de leeftijd van drie tot vier weken (vier bij Roborovski's) kunnen ze apart van de moeder gehuisvest worden. Zorg ervoor dat mannetjes en vrouwtjes van elkaar gescheiden worden.

Ziekten en aandoeningen

Een gezonde hamster heeft een glanzende vacht en een levendige uitstraling. De oogjes zijn helder en droog, en de nagels niet te lang. Een gezonde hamster ademt rustig en regelmatig. Hamsters zijn over het algemeen sterke dieren. Ze worden niet snel ziek maar als u ziet dat het dier sloom, lusteloos of apathisch is, is de kans groot dat hij iets onder de leden heeft. Ook is het verstandig alert te zijn op de volgende verschijnselen: een opgetrokken rug, sterke vermagering, een mottige vacht, veel water drinken en diarree (vaak herkenbaar aan plakkerige ontlasting in de vacht).

Het is vaak moeilijk om te zien of een hamster niet goed eet of drinkt. Als een hamster geen eetlust heeft, blijft het dier nog wel hamsteren. Het voerbakje raakt in dat geval dus wel leeg, maar het holletje ligt vol ongebruikt voedsel. Om te voorkomen dat een hamster ziek wordt, is het zaak de kooi goed schoon te houden, en ervoor te zorgen dat het dier gezonde, uitgebalanceerde voeding binnenkrijgt.

De wangzakken van de hamster worden gebruikt om voedsel in te verzamelen, maar ze kunnen ook verstopt raken door bijvoorbeeld synthetisch, onverteerbaar nestmateriaal of kleverig snoepgoed. Dat kan ook voorkomen als de hamster niet goed kan kauwen doordat zijn tanden en kiezen niet goed op elkaar aansluiten.

Diarree bij de hamster kan komen door verkeerde voeding of door een infectie met een bacterie die darmontstekingen veroorzaakt. Dat laatste wordt ook wel natstaart of 'wet tail' genoemd en komt vooral voor bij jonge hamsters. Hierbij is snelle behandeling nodig om de bacterie te remmen en uitdroging te voorkomen. Stress is een factor in het ontstaan van de ziekte. Diarree kan ook ontstaan na gebruik van antibiotica, omdat deze de darmflora aantasten waardoor ongewenste bacteriën kunnen uitgroeien.

Hamsters kunnen hartklachten krijgen als ze ouder worden, vanaf zo'n anderhalf jaar, waarbij ze snel gaan ademen, sloom worden, slecht eten en koude pootjes hebben. Met behulp van medicijnen kan daar soms iets aan worden gedaan.

Bij hamsters komt soms suikerziekte (diabetes) voor. Dit kan erfelijk zijn maar ook voeding is een belangrijke factor. Om diabetes te voorkomen is het belangrijk een goede kwaliteit voer te geven, de hamster niet te overvoeren en spaarzaam te zijn met snoepgoed en vette voedingsmiddelen.

Andere aandoeningen bij hamsters zijn verwondingen, tandproblemen, en soms verkoudheid of longontsteking. Raadpleeg bij twijfel over de gezondheid van uw hamster altijd een dierenarts.

Hamsters hebben geurklieren op hun flanken, en bij mannetjes zijn deze meer ontwikkeld; ze zijn soms te zien doordat de vacht daar wat vochtig is.

Vrouwelijke hamsters scheiden elke vier dagen een witte substantie uit, dit hoort bij hun normale cyclus en is geen reden tot ongerustheid.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring nodig.

Aanschaf en kosten

U kunt een hamster aanschaffen bij een fokker, een dierenpeciaalzaak of een asiel of knaagdierenopvang. De prijs van een hamster hangt af van de soort, vachtkleur en vachtsoort. Over het algemeen kunt u voor minder dan twintig euro slagen. Een hamsterkooi, compleet ingericht met huisje, drinkflesje en voerbak is bij de dierenpeciaalzaak te koop vanaf ongeveer vijftig euro, maar dit is ook afhankelijk van het formaat van het verblijf. Terugkerende kosten zijn die voor hooi, bodembedekker en voer. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt.

Aandachtspunten

- Laat hamsters niet zomaar los lopen, want ze kunnen door knagen veel schade veroorzaken aan bijvoorbeeld snoeren. Dat is uiteraard gevaarlijk. Ook kan het dier in een ruimte kruipen waar hij niet meer uit kan komen (bijvoorbeeld onder het aanrecht). Het is beter om een deel van de kamer af te zetten met een ren (met smalle spijltjes of gesloten schotten!) en er bij te blijven als u de hamster wilt laten rondlopen.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: juni 2017

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl